

4. РАЗВИТИЕ НА СМП ПРЕЗ ПЕРИОДА 1969-1986 ГОДИНА Имаше някои категории и правила, които бяха въведени в СМП още в момента на нейното създаване, макар тези категории и методи да се отклоняват концептуално от традиционния обхват на материалното производство. Две такива области са:

(а) Включване на "общото потребление на населението" в СМП

Историята и ролята на тази категория бяха вече представени в изложението. По време на финализирането на СМП имаше общо съгласие между страните от СИВ, че този показател трябва да бъде включен в новата система. Отделен раздел в нея е посветен на "общото потребление от населението на материални блага и нематериални услуги".

Първоначално тази категория беше представена като странична за СМП, нямаща органична връзка с другите части на системата. Тя даваше сходни тегла и икономическа важност на услугите с тези на материалните блага в основната система. Въпреки това, независимо от теоретичната непоследователност, която се внасяше в СМП с тази категория, не възникна реален конфликт от нейното използване в статистическата практика.

(б) Признаване на пътническия транспорт като производствена дейност

Съгласно класическата интерпретация на концепцията за материално производство пътническият транспорт и съобщенията, обслужващи населението, не се квалифицираха като производствени дейности. Независимо от ограниченията тези услуги бяха включени в сферата на производствената дейност в одобрената през 1968 г. версия на СМП. Имаше обаче изказани в документа резерви, когато се разглеждат производствените отрасли. Някои от тях са отбелязани в забележка под линия: "Само дейностите в транспорта и съобщенията, които обслужват отраслите на материалното производство, принадлежат към материалната сфера. По практически съображения обаче и в интерес на съпоставимостта на данните транспортът и съобщенията са изцяло включени в материалната сфера"⁷.

(в) Допълване на СМП с междуотрасловите баланси

Хармонизацията на междуотрасловите баланси между страните от СИВ започна в средата на 60-те години паралелно с изработването на СМП. Пър-

---

⁷ Изключение в това отношение правеха националните системи на СССР и Чехословакия, в които от самото начало пътническият транспорт и съобщенията, обслужващи населението, се изключваха от материалното производство.